

maar vooral ook jongeren, *pemoeda*'s, die wel van de door de Japanners opgerichte korpsen als de *Seinendan*, de *Keibodan* en de *Barisan Pelopor* deel hadden uitgemaakt maar nooit een ander wapen in hun handen hadden gehad dan een bamboe-speer. Elke politieke groepering richtte dergelijke losse strijdgroepen op; zij hebben een verwarrende veelheid van namen gedragen – wij willen ze, omdat de jongeren erin domineerden, aanduiden met het begrip 'de *pemoeda*-groepen' en voegen daaraan toe dat verscheidene van die groepen niet veel meer waren dan roversbenden.

De situatie verschilde van streek tot streek.

Het grootste deel van Batavia werd door *pemoeda*'s beheerst, tegen wie aanvankelijk door generaal Christison in het geheel niet werd opgetreden. Uit het grootste deel van Bandoeng werden die *pemoeda*'s op 10 oktober op last van Christison door de Japanners verjaagd, waarna een Britse *Brigadier* het gezag overnam. In Semarang kwam het midden oktober tot een week van hevige strijd tussen de *pemoeda*'s en de Japanners – een Britse strijdmacht landde er op de 20ste, zond een voorhoede naar Magelang, raakte in gevechten gewikkeld met geregelde en ongeregelde formaties en moest Magelang en het bezuiden Semarang gelegen grote interneringscomplex Ambarawa-Banjoebiroe ontruimen – behalve de stad Semarang en haar naaste omgeving was eind november heel Midden-Java in handen van de Republiek. Op Oost-Java kwam het eind oktober tot grote gevechten in Soerabaja. Een Brits-Indische brigade van ca. drieduizend man landde er op de 25ste, eiste door middel van luchtpamfletten (opgesteld zonder dat Mountbatten er weet van had) dat de Indonesiërs hun wapens zouden afgeven – drie dagen later braken gevechten uit. Daags daarna, 29 oktober, wisten Soekarno, Hatta en Sjarifoeddin (die met een Brits vliegtuig haastig naar Soerabaja overgevlogen waren) te bereiken dat de wapens rustten. Niet lang! Toen Soekarno op de 31ste in een radiotoespraak op handhaving van de orde aandrong, waren alweer gevechten uitgebroken en was de commandant van de Brits-Indische brigade, *Brigadier* A. W. S. Mallaby, onverhoeds doodgeschoten, terwijl hij met Indonesische vertegenwoordigers langs alle brandhaarden ging om een staakt-het-vuren te bewerkstelligen. Op 9 november arriveerde de Britse zware kruiser '*Sussex*'. De nieuwe Britse commandant stelde opnieuw de eis dat de wapens zouden worden ingeleverd – dat werd opnieuw geweigerd en Soerabaja, waar de Britten troepen ter sterkte van een divisie inzetten, was vervolgens drie weken lang het toneel van bloedige gevechten waarbij de Indonesische strijdgroepen naar schatting zesduizend man verloren. Soerabaja moesten zij